EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 22.6.2021.
COM(2021) 316 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Padomes Regulas (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Savienības kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem, piemērošanu, kurš sagatavots saskaņā ar 118. pantu par laikposmu no 2015. gada līdz 2019. gadam

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par Padomes Regulas (EK) Nr. 1224/2009, ar ko izveido Savienības kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem, piemērošanu, kurš sagatavots saskaņā ar 118. pantu par laikposmu no 2015. gada līdz 2019. gadam

1. Ievads un pamatinformācija

Ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1224/2009[1] ("Kontroles regula") izveido ES zivsaimniecības kontroles sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību kopējās zivsaimniecības politikas[2] (KZP) noteikumiem. Kopā ar regulu par nelegālu, neregulētu un nereģistrētu (NNN) zveju[3] un regulu par ārējās flotes ilgtspējīgu pārvaldību[4] Kontroles regula nosaka kontroles, inspekcijas un izpildes noteikumus un pasākumus, kas balstīti uz globālu un integrētu pieeju.

Zivsaimniecības kontroles sistēmas pārvaldīšanā un īstenošanā iesaistītās ieinteresētās puses ietver dalībvalstis, Eiropas Komisiju, Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūru (*EFCA*)[5] un komercoperatorus. Kontroles regula ir piemērojama visai zvejas darbību ķēdei, sākot ar zvejošanu un beidzot ar produktu patēriņu.

Ar šo dokumentu izpilda Komisijas juridisko pienākumu reizi piecos gados ziņot Eiropas Parlamentam un Padomei par Kontroles regulas piemērošanu dalībvalstīs (118. panta 2. punkts).

2017. gadā Komisija pieņēma pirmo ziņojumu par Kontroles regulas īstenošanu un izvērtēšanu, aptverot pirmos piecus gadus (2010–2014) kopš tās stāšanās spēkā[6]. Izvērtējumā konstatēts, ka Kontroles regula ir ārkārtīgi svarīga, lai sasniegtu KZP mērķus un izpildītu saglabāšanas un pārvaldības pasākumus. Kontroles regulas principi un noteikumi risina problēmas, kas iepriekš ir izraisījušas plašu pārzveju un zivsaimniecības noteikumu nepietiekamu ievērošanu. Pirmajā ziņojumā iekļautajā analīzē arī norādīts, ka dalībvalstis bija ieviesušas galvenos Kontroles regulas noteikumus, taču noteikumu sarežģītības un pielāgošanai nepieciešamā laika dēļ dažu noteikumu īstenošana dažos gadījumos kavējās. Ziņojumā arī secināts, ka, lai arī Kontroles regula palīdzēja uzlabot gan zivsaimniecības kontroles sistēmu, gan atbilstību KZP noteikumiem, tā nebija pilnībā piemērota mērķim (sk. 3.1. iedaļu). Lai novērstu atklātos trūkumus, Komisija 2018. gadā pieņēma priekšlikumu pārskatīt ES zivsaimniecības kontroles sistēmu[7]. Par šo priekšlikumu pašlaik notiek sarunas ar Padomi un Eiropas Parlamentu.

---

1 OV L 343, 22.12.2009., 1.–50. lpp.

2 OV L 354, 28.12.2013., 22.–61. lpp.

3 OV L 286, 29.10.2008., 1.–32. lpp.

4 OV L 347, 28.12.2017., 81.-104. lpp.

5 https://www.efca.europa.eu.

6 COM(2017) 192 final.

7 COM(2018) 368 final.

Šajā, otrajā, ziņojumā ir aplūkota Kontroles regulas pamatnoteikumu piemērošana no 2015. gada līdz 2019. gadam.

Šajā dokumentā sniegtā informācija ir balstīta uz i) datiem, ko paziņojušas dalībvalstis saskaņā ar Kontroles regulas 118. pantu[8], ii) Komisijas novērojumiem, kas iegūti revīzijās, verifikācijās un inspekcijās, kuras veiktas saskaņā ar Kontroles regulas X sadaļu, iii) informāciju no papildu pasākumiem, kas veikti pēc šīm revīzijām, verifikācijām un inspekcijām, iv) diskusijām, kas organizētas ekspertu grupās zivsaimniecības kontroles un atbilstības jomā, un v) citiem šim jautājumam īpaši veltītiem pasākumiem (piem., darbsemināriem, sanāksmēm).

2. Kontroles regulas īstenošana dalībvalstīs

Dalībvalstīm ir pienākums nodrošināt, ka zivsaimniecības kontroles sistēma tiek pareizi īstenota. No 2015. gada līdz 2019. gadam dalībvalstis turpināja uzlabot Kontroles regulas īstenošanu. Uzlabojumi tika veikti jomās, kurās iepriekšējā pārskata periodā bija konstatēti trūkumi, proti, šādās jomās: i) sankciju un punktu sistēmas; ii) mazo kuģu uzraudzība; iii) mazo kuģu nozvejas datu paziņošana un iv) datu apmaiņa. Lai arī šie uzlabojumi ir apsveicami, zvejas datu digitalizācija vēl arvien ir nepilnīga un šai jomai ir jāvelta vairāk pūļu. Līdzīgi, lai arī dalībvalstu sankciju sistēmās ir veikti uzlabojumi (tostarp izveidotas punktu sistēmas), jādara vairāk, lai panāktu iedarbīgu un vienlīdzīgu šo pasākumu piemērošanu un izpildi. Detalizētāka informācija par šiem jautājumiem ir sniegta nākamajās iedaļās.

2.1. Nosacījumi piekļuvei ūdeņiem un resursiem un flotes pārvaldības kontrole

Lai panāktu, ka zvejas darbības tiek veiktas saskaņā ar KZP noteikumiem, šīm darbībām ir nepieciešama **zvejas licence** un, ja piemērojami noteikti nosacījumi, — **zvejas atļauja**. Derīgo zvejas licenču kopskaits, ko paziņojušas dalībvalstis, no 2015. gada līdz 2019. gadam nedaudz saruka — no teju 96 000 derīgu zvejas licenču 2015. gadā līdz aptuveni 91 000 licenču 2019. gadā. Šai laikā dalībvalstis ziņoja par vairāk nekā 1500 uz laiku apturētām un vairāk nekā 1100 anulētām zvejas licencēm. Zvejas atļauju skaits palielinājās no 30 500 atļauju 2015. gadā līdz vairāk nekā 38 500 atļauju 2019. gadā, un 154 atļaujas tika uz laiku apturētas, bet 187 atļaujas anulētas.

Lai nodrošinātu iedarbīgu kontroli, dalībvalstīm ir jāizmanto **kuģu satelītnovērošanas sistēma (*VMS*)** un zvejas kuģiem, kuru lielākais garums (*LOA*) ir 12 metru vai vairāk, ir jābūt aprīkotiem ar ierīci, kas ļauj kompetentajām iestādēm automātiski noteikt kuģa atrašanās vietu un identificēt to. Taču daži kuģi var būt atbrīvoti no šīs prasības, ja i) to *LOA* ir no 12 līdz 15 metriem un tie darbojas tikai karoga dalībvalsts teritoriālajos ūdeņos vai ii) nekad nepavada jūrā ilgāk par 24 stundām, skaitot no jūrā iziešanas brīža līdz atgriešanās brīdim ostā. Dalībvalstu paziņoto datu analīze liecina, ka, lai arī šo atbrīvojumu vēl arvien

[8] Plašs un detalizēts kopsavilkums par datiem, kurus paziņojušas dalībvalstis, atrodams to datu kopsavilkuma ziņojumā, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar Kontroles regulas 118. pantu; līdztekus iesniegtajiem sākotnējiem ziņojumiem minētais ziņojums ir pieejams vietnē *Circabc* (europa.eu).

plaši piemēro, *VMS* aptverto kuģu ar *LOA* no 12 līdz 15 metriem īpatsvars palielinājās no aptuveni 35 % 2015. gadā līdz 40 % 2019. gadā.

Dzinēja jaudas kontrole ir viens no ES zivsaimniecības kontroles sistēmas pamatelementiem. Zvejas kuģu dzinēja jauda un bruto tilpība tonnās ir divi kapacitātes rādītāji, ko regulē ar iekļaušanas/izslēgšanas režīmu[9]. Tāpat tie ir divi kapacitātes rādītāji, kam KZP ir noteikta augšējā robeža. Šo iemeslu dēļ flotes kapacitātes pārvaldība, tostarp iekļaušanas/izslēgšanas režīms ES zvejas flotes reģistram[10], ir atkarīga no šo divu parametru precīzas un uzticamas reģistrēšanas. Dalībvalstu paziņotās dzinēju jaudas precizitāte ir kritiski svarīga, lai nodrošinātu, ka netiek pārsniegti to flotu kapacitātes ierobežojumi un tādējādi ES flotes kapacitāte saglabājas nemainīga ar tādu zvejas piepūli, kas novērš krājumu pārzveju. Komisija 2019. gadā publicēja pētījumu par dzinēju jaudas verifikāciju 15 dalībvalstīs[11]. Pētījums atklāja plašu neatbilstību visās pētījumā iekļautajās dalībvalstīs un apgabalos un visiem pētījumā iekļautajiem kuģu veidiem. Konstatējumi rosina uzdot jautājumus par to, kā dalībvalstis kopumā ievēro zvejas kapacitātes augšējo robežu un iekļaušanas/izslēgšanas režīmu. Tāpat pētījums apstiprināja, ka pašreizējie noteikumi par dzinēja jaudas kontroli nav pilnībā piemēroti mērķim. Turklāt dzinēja jaudas fiziskā testēšana ir dārga un apgrūtinoša gan iestādēm, gan operatoriem. Šī fiziskā testēšana nereti arī nav iedarbīga, jo dzinēja jaudu var nemanāmi izmainīt testēšanas laikā vai pēc tās. Tāpēc šķiet piemēroti pāriet uz "dzinēja nepārtrauktā monitoringa" sistēmu — vismaz noteiktiem flotes segmentiem. Priekšlikumā par pārskatītu zivsaimniecības kontroles sistēmu Komisija jau ierosināja pāreju uz šādu sistēmu.

Lai labāk uzraudzītu flotes datus un flotes kapacitāti ES līmenī, Komisija atjaunināja ES flotes reģistru[12, 13]. Reģistrā ietilpst daļēji publiski pieejama datubāze.

2.2. Nozvejas ziņošanas rīki, svēršana un izsekojamība

Lai atvieglotu iedarbīgu uzraudzību, ES zvejas kuģiem, kuru *LOA* ir 10 metru vai vairāk, ir pienākums uzturēt **zvejas žurnālu**. Kuģiem, kuru *LOA* ir 12 metru vai vairāk, tas ir jāuztur elektroniskā formā (e-žurnāls), lai arī atbrīvojums var pieļaut noteiktiem **kuģiem ar *LOA* no 12 metriem līdz 15 metriem** izmantot papīra formāta žurnālu[14]. Dati liecina par vispārēju tendenci samazināt papīra formāta žurnālu izmantošanu, lai arī to lietošana vēl arvien ir plaši izplatīta. To kuģu skaits, kuru *LOA* ir lielāks par 12 metriem un kas uzturēja e-žurnālu, palielinājās no 4800 kuģiem 2014. gadā līdz gandrīz 8700 kuģiem 2019. gadā. Šis

---

9 OV L 169, 30.6.2017., 1.–7. lpp.

10 OV L 34, 9.2.2017., 9.–177. lpp.

11 https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a867cbac-8e90-11e9-9369-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-99423821.

12 Plašākai sabiedrībai kopš 2018. gada jūnija portālā *Europa* regulāri tiek izvietota *Excel* datne, kurā sniegti lietotnes dati. Pašlaik skatāmā tīmekļa lietotne tika laista klajā 2019. gada decembrī.

13 https://webgate.ec.europa.eu/fleet-europa/index_en.

14 Dalībvalstis var atbrīvot no šīs prasības kuģus, kuru *LOA* ir no 12 metriem līdz 15 metriem un kuri a) darbojas tikai karoga dalībvalsts teritoriālajos ūdeņos vai b) nekad nepavada jūrā ilgāk par 24 stundām, skaitot no jūrā iziešanas brīža līdz atgriešanās brīdim ostā.

palielinājums panākts, pateicoties lielākai e-žurnālu izmantošanai kuģos ar 12 līdz 15 metru garumu, kuros e-žurnālu izmantošana palielinājās no 30 % līdz 40 %. Turklāt to kuģu procentuālā daļa, kuru *LOA* ir no 10 metriem līdz 12 metriem un kuri izmantoja e-žurnālus, palielinājās no aptuveni 2 % 2014. gadā līdz 11 % 2019. gadā.

Nozvejas uzraudzība **kuģiem, kuru *LOA* ir mazāks par 10 metriem**, ir jāveic, izmantojot paraugu ņemšanas plānus, papīra formāta žurnālus vai pārdošanas zīmes. To kuģu īpatsvars, kam piemēroja katru no šiem uzraudzības veidiem, bija salīdzinoši stabils visā pārskata periodā un šo gadu gaitā mainījās tikai par dažiem procentpunktiem. Paraugu ņemšanas plāni bija visbiežāk izmantotais uzraudzības paņēmienu veids. Papildus šiem kontroles veidiem dažas dalībvalstis ieviesa e-žurnālus, un ziņotais šādu kuģu skaits palielinājās no aptuveni 100 kuģiem 2015. gadā līdz 450 kuģiem 2019. gadā, lai gan šis skaits neapšaubāmi ir diezgan mazs.

Tā kā ziņojumu sniegšana papīra formātā ir uzskatāma par nelietderīgu un rada lielu administratīvo slogu[15], Komisijas priekšlikuma pārskatītai ES zivsaimniecības kontroles sistēmai mērķis ir pilnībā digitalizēt ziņošanu visos flotes segmentos saskaņā ar ES digitālo stratēģiju[16]. Šajā jomā ES mērogā ierosinātie pasākumi atbilst pieejamajām tehnoloģijām. Tāpat ar ierosinātajiem pasākumiem tiecas izvairīties no vienlīdzīgu konkurences apstākļu traucējumiem, kas varētu rasties, ja dalībvalstis vienpusēji pieņemtu šīs jaunās tehnoloģijas. Šajā kontekstā 2018. gada decembrī Komisija organizēja darbsemināru par **digitālajiem rīkiem mazapjoma zvejai**[17]. Darbsemināra aplūkoja i) digitālos kuģu uzraudzības rīkus, ii) digitālos nozvejas ziņošanas rīkus un iii) vienā nodarbībā — Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) kā finansēšanas mehānismu. Darbseminārs sniedza iespēju apmainīties ar: i) zināšanām, ii) paraugpraksi un iii) informāciju par mazapjoma zvejas uzraudzības un kontroles digitālo risinājumu tendencēm un attīstību. Kopumā darbsemināra dalībnieki atbalstīja tehnoloģiskās inovācijas, lai arī pauda šaubas par izmaksām un apjomradītiem ietaupījumiem, ko radītu lielas ES flotes daļas aprīkošana ar digitāliem rīkiem. Šajā jautājumā Komisijas priekšlikums Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondam (EJZAF) no 2021. gada līdz 2027. gadam[18, 19] atbalsta obligātas kuģu izsekošanas un elektroniskās ziņošanas sistēmu aprīkojuma iegādi un uzstādīšanu mazapjoma piekrastes zvejas kuģos[20] ar 100 % atbalsta intensitātes likmi.

Vēl arvien saglabājas bažas par **izsekojamību**, lai gan šajā jomā ir noticis progress un dalībvalstis ir meklējušas dažādus risinājumus, lai nodrošinātu zivsaimniecības produktu izsekojamību. Informācijas ķēdē ir pārrāvumi, jo vēl arvien tiek lietota gan papīra, gan

---

15 SWD(2018) 280 final.

16 *Shaping Europe's digital future | Shaping Europe's digital future* (europa.eu).

17 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/workshop-digital-tools-small-scale-fisheries-brussels-4-5-december-2018-2018-11-30_en.

18 COM(2018) 390 final.

19 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/commissioner-sinkevicius-welcomes-provisional-political-agreement-european-maritime-fisheries_en.

20 Mazapjoma piekrastes zveju veic zvejas kuģi, kuru *LOA* ir mazāks par 12 metriem un kuri neizmanto velkamus zvejas rīkus.

elektroniska formāta informācija, kā arī trūkst saskaņotu datu standartu. Šie pārrāvumi vēl nav novērsti. Pašreizējo izsekojamības noteikumu īstenošana saskaņā ar Kontroles regulu daudzām dalībvalstīm ir sagādājusi grūtības. Tā iemesli ir i) koordinācijas trūkums starp dažādām iestādēm, kas ir atbildīgas par kontroli piegādes ķēdē, ii) izsekojamības noteikumu piemērojamības dažādās interpretācijas un iii) neskaidrības saistībā ar vispārīgo pārtikas aprites tiesību aktu izsekojamības noteikumiem[21]. Šie secinājumi apstiprina iepriekšējā Kontroles regulas izvērtējuma iznākumu — arī tas īstenošanas trūkumus saistīja ar spēkā esošā tiesiskā regulējuma skaidrības trūkumu. Tāpat šie secinājumi papildus apliecina nozīmību, kāda piemīt Komisijas priekšlikumam pārskatīt zivsaimniecības kontroles sistēmu. Lai palīdzētu atrisināt šīs problēmas, Komisija 2019. gada oktobrī organizēja **darbsemināru par zvejniecības un akvakultūras produktu izsekojamību**[22]. Darbseminārā aplūkoja i) pašreiz notiekošajā Kontroles regulas pārskatīšanā ierosinātās izsekojamības prasību izmaiņas un ii) prezentācijas par dažādām sistēmām un tehnoloģijām, ko pašlaik ievieš dalībvalstis un nozare zivsaimniecības produktu izsekojamības jomā. Galvenie darbseminārā aktualizētie diskusiju jautājumi attiecās uz to, cik svarīga ir sadarbspēja starp sistēmām un kā nodrošināt efektīvu īstenošanu visu iesaistīto pušu, t. i., iestāžu, operatoru un tiešo patērētāju, labā.

Kvotu pārvaldība ir viens no zvejniecības pārvaldības galvenajiem pīlāriem saskaņā ar KZP. Zivsaimniecības produktu precīza svēršana, reģistrēšana un izsekojamība ir svarīga i) kontroles mērķiem, ii) kvotu apguves uzraudzībai un iii) zvejas darbību ilgtermiņa ilgtspējas nodrošināšanai. Komisijas revīzijās un verifikācijās, kas veiktas noteiktās dalībvalstīs[23], ir atklāti būtiski nozvejas **svēršanas, reģistrācijas un izsekojamības** trūkumi. Šie trūkumi i) ir samazinājuši konkurences apstākļu vienlīdzību noteikumu piemērošanā dažādās dalībvalstīs, ii) ir veicinājuši pārzveju un iii) ir izraisījuši nozvejas nepilnīgu uzskaiti. Visas trīs problēmas apdraud KZP mērķus. Komisija ir veikusi pasākumus, lai novērstu atklātos trūkumus (sk. 3.3. iedaļu), un turpinās izvērtēt to, kā dalībvalstis piemēro svēršanas, nozvejas reģistrācijas un izsekojamības noteikumus.

[21] OV L 31, 1.2.2002., 1.–24. lpp.

[22] https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/traceability-fisheries-products-know-what-you-buy-2019-10-10_en.

[23] Dānija, Īrija, Beļģija un Nīderlande.

2.3. Īpašas kontroles un inspekcijas programmas (ĪKIP)

Dalībvalstis ir valsts un reģionālā līmenī ieviesušas **īpašas kontroles un inspekcijas programmas** (ĪKIP), ko Komisija pieņēmusi pieciem ES jūras baseiniem[24]. *EFCA* ir nodrošinājusi inspekcijas darbību operacionālo koordināciju reģionālā līmenī, izmantojot kopīgas resursu izmantošanas plānus (KRIP). Kopējais KRIP ietvaros veikto inspekciju skaits no 2015. gada līdz 2019. gadam teju divkāršojās, un 2019. gadā tika veikts vairāk nekā 32 000 inspekciju. Tajā pašā laikposmā divkāršojās arī iespējamo[25] pārkāpumu procentuālā daļa gan jūras inspekcijās, gan sauszemes inspekcijās, un vidējie rādītāji visos gados un jūras baseinos bija robežās no 2 % līdz vairāk nekā 24 %[26]. Lielākā daļa iespējamo pārkāpumu, kas tika konstatēti KRIP jūras un sauszemes inspekcijās, bija saistīti ar nepatiesu ziņošanu par nozveju un neatbilstību tehnisko pasākumu noteikumiem[27]. 2019. gadā vairāk nekā 40 % no kopējā atklāto iespējamo pārkāpumu skaita Melnajā jūrā un Ziemeļjūrā bija iespējami pārkāpumi, kas saistīti ar nepareizu reģistrāciju. Ar nepareizu reģistrāciju saistītie pārkāpumi sasniedza teju 60 % no iespējamajiem pārkāpumiem Baltijas jūrā, bet Ziemeļaustrumu Atlantijas rietumu ūdeņu KRIP to daudzums sasniedza 75 %. Vidusjūras KRIP iespējamie pārkāpumi, kas bija saistīti ar neatbilstību noteikumiem par tehniskiem pasākumiem, veidoja 30 % no visiem pārkāpumiem, bet nepareiza reģistrācija — 25 % no visiem pārkāpumiem, savukārt pārējie 45 % no atklātajiem iespējamajiem pārkāpumiem bija saistīti ar neatbilstību pārvaldības vai izsekojamības noteikumiem.

Pēdējo gadu laikā **jaunās tehnoloģijas**, piemēram, zemes novērošanas tehnoloģijas, ir palīdzējušas iegūt zivsaimniecības kontrolei nepieciešamās ziņas. 2019. gadā *EFCA* izmantoja **tālizpēti no satelīta** kuģu atklāšanai, mērķu identificēšanai un citiem īpašiem uzraudzības uzdevumiem.

2.4. Izkraušanas pienākuma izpildes kontrole

Izkraušanas pienākums, kas pilnībā stājās spēkā 2019. gada janvārī, ir viens no galvenajiem reformētās KZP elementiem. Kopš 2015. gada janvārī sākās tā pakāpeniska ieviešana, dalībvalstis ir panākušas minimālu progresu tā piemērošanas kontrolē un izpildē. Komisija ir veikusi vairākas revīzijas, lai izvērtētu pasākumus, ko dalībvalstis pieņēmušas, lai nodrošinātu i) izkraušanas pienākuma kontroli un izpildi un ii) precīzu visas nozvejas dokumentēšanu. Šo revīziju konstatējumi kopskatā ar citiem ziņojumiem, piemēram, i) atbilstības izvērtēšanas ziņojumiem, ko sagatavojusi *EFCA* sadarbībā ar reģionālās kontroles ekspertu grupām[28], ii) dalībvalstu ziņojumiem un iii) ziņojumiem no nevalstiskajām vides organizācijām, norāda uz zemu izkraušanas pienākuma izpildes līmeni. Tāpat konstatējumi

---

[24] Austrumatlantijai un Vidusjūrai; Melnajai jūrai; Baltijas jūrai; Ziemeļjūrai un *ICES* IIa rajonam; Ziemeļaustrumu Atlantijas rietumu ūdeņiem.

[25] Termins "iespējamie pārkāpumi" attiecas uz pārkāpumiem, ko inspektors atklājis un par ko paziņojis inspekcijas ziņojumā, bet par ko kompetentā iestāde vai tiesnesis vēl nav pieņēmis lēmumu.

[26] https://www.efca.europa.eu/sites/default/files/EFCA%20Annual%20Report%20for%20year%202019.pdf.

[27] OV L 198, 25.7.2019., 105.–201. lpp.

[28] https://www.efca.europa.eu/en/content/compliance-evaluation.

liecina, ka notiek plaši, nelegāli un nedokumentēti nozvejas izmetumi vairākos jūras baseinos. Izkraušanas pienākuma panākumi cita starpā ir atkarīgi no tā, vai dalībvalstis ievieš piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu zvejas darbību kontroli un zvejas darbību noteikumu izpildi jūrā. Šādi pasākumi veicinātu atbilstību un motivētu zvejas nozari vispār izvairīties no nevēlamas nozvejas, kas ir KZP mērķis. Ir konstatēts, ka attālā elektroniskā novērošana (AEN), kurā izmanto videonovērošanas sistēmu un sensorus, ir izmaksu ziņā vislietderīgākais veids, kā dalībvalstis var nodrošināt zvejas darbību kontroli un zvejas darbību noteikumu izpildi jūrā. Šā iemesla dēļ Komisijas priekšlikums pārskatīt ES zivsaimniecības kontroles sistēmu sniedz juridisku pamatu obligātai uz risku balstītai AEN izmantošanai kā visefektīvākajam un izmaksu ziņā vislietderīgākajam veidam, kā kontrolēt izkraušanas pienākuma izpildi jūrā. 2019. gadā *EFCA* sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādāja AEN tehniskās pamatnostādnes un minimālās specifikācijas[29].

2.5. Inspekcijas un izpilde

To **personu** skaits, **kuras dalībvalstis ir pilnvarojušas veikt zivsaimniecības inspekcijas**, palielinājās no aptuveni 12 750 personu 2015. gadā līdz gandrīz 14 400 personu 2019. gadā, un inspektoru skaits dalībvalstī bija robežās no aptuveni 4 līdz 5000 pilnslodzes ekvivalentiem. Salīdzinot pilnas darba slodzes un nepilnas darba slodzes zivsaimniecības inspektoru proporciju, var secināt, ka aptuveni trešdaļai inspektoru zivsaimniecības kontrole ir galvenais uzdevums. Ir grūti novērtēt to darbinieku skaita faktisko palielinājumu, kas iecelti zivsaimniecības kontrolei, jo inspektoru pilnvaras dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgas[30]. Taču dažas dalībvalstis uzsvēra, ka tām trūkst inspekcijas personāla, un tas var mazināt to kontroles sistēmu iedarbīgumu.

Dalībvalstis ziņoja, ka no 2015. gada līdz 2019. gadam kopā veikts aptuveni 450 000 **inspekciju.** Salīdzinot inspekciju īpatsvaru četrās galvenajās vietās, var secināt, ka 48 % tika veiktas ostā / izkraušanas vietā, 26 % tirgū, 22 % jūrā, bet 4 % pārvadāšanas laikā.

Dalībvalstis ziņoja, ka zivsaimniecības inspekcijām 2015. gadā izmantoti 1147 patruļkuģi, savukārt 2019. gadā to skaits jau bija 1256, un 2015.–2019. gada pārskata periodā tie kopumā bija pavadījuši nepilnas 100 000 patruļas dienas jūrā, salīdzinot ar laikposmā no 2010. gada līdz 2014. gadam paziņotajām 56 000 patruļas dienām jūrā. Turklāt dalībvalstis arī ziņoja par zivsaimniecības kontrolei un pārraudzībai paredzēto pārraudzības gaisa kuģu skaita pieaugumu no 72 gaisa kuģiem 2015. gadā līdz 76 gaisa kuģiem 2019. gadā, un tie kopā veikuši nepilnas 30 000 pārraudzības stundas laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam. Tāpat ir palielinājusies jauno tehnoloģiju izmantošana zivsaimniecības pārraudzībā. 2015. gadā 2 dalībvalstis ziņoja par kopumā 8 dronu izmantošanu, savukārt 2019. gadā 7 dalībvalstis izmantoja kopumā 39 dronus.

---

[29] https://www.efca.europa.eu/en/content/technical-guidelines-and-specifications-implementation-remote-electronic-monitoring-rem-eu.

[30] Par inspektoriem var uzskatīt dažādus valstu darbiniekus, sākot ar specializētiem zivsaimniecības inspektoriem līdz policistiem un muitas darbiniekiem.

No 2015. gada līdz 2019. gadam dalībvalstis kopā atklāja vairāk nekā 65 000 **iespējamo pārkāpumu**, proti, gadā 12 000–14 000 pārkāpumu. **Smagu pārkāpumu** skaits kopumā pieauga, palielinoties no aptuveni 3000 pārkāpumiem 2015. gadā līdz 3500 pārkāpumiem 2019. gadā. Pārkāpumus konstatēja vidēji aptuveni vienā no katrām 10 inspekcijām.

Visbiežākie iespējamie pārkāpumi bija izsekojamības pārkāpumi (28 %), kam sekoja zvejas žurnālu un izkraušanas deklarāciju pārkāpumi (22 %) un daudzgadu plānos[31] paredzēto kontroles noteikumu pārkāpumi (20 %). Jomas, kurās iespējamie pārkāpumi bija sastopami visretāk, proti, jomas, kurās dalībvalstis neziņoja par pārkāpumiem nemaz vai ziņoja par ļoti nedaudziem pārkāpumiem, ir šādas: i) cenu noteikšanas un intervences pasākumu uzraudzība, ii) tirgu kopīgā organizācija un iii) svēršana pēc transportēšanas.

2019. gadā Komisija sāka pētījumu par dalībvalstu **sankciju sistēmām**[32]. Mērķis bija nodrošināt valstu sankciju sistēmu darbības padziļinātu analīzi un novērtējumu, īpaši pievēršoties dalībvalstu piemērotajām sankcijām par pārkāpumiem laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam. Pētījuma rezultāti liecina, ka nepieciešamais tiesiskais regulējums dalībvalstīs ir lielākoties pabeigts un ka daudzas dalībvalstis pēdējo piecu gadu laikā ir uzlabojušas tiesisko regulējumu. 2019. gada beigās visas dalībvalstis, izņemot vienu, bija ieviesušas punktu sistēmu licenču turētājiem un zvejas kuģu kapteiņiem. Taču dažās dalībvalstīs **punktu sistēmas** ieviešana ir aizkavējusies vai arī tā vēl nedarbojas. Turklāt starp dažādām valstīm pastāv sankciju procesa procedūru ilguma un piemēroto sankciju apmēra būtiskas atšķirības. Šie konstatējumi liecina, ka, lai gan situācija no 2015. gada līdz 2019. gadam uzlabojās, salīdzinot ar laikposmu no 2010. gada līdz 2014. gadam, būtu jādara vēl vairāk, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tāpat tie norāda, ka būtu jādara vairāk, lai nodrošinātu katrā dalībvalstī piemēroto sankciju iedarbīgumu, atturošo ietekmi un samērīgumu. Viens no galvenajiem mērķiem zivsaimniecības kontroles sistēmas pārskatīšanai, ko 2018. gadā ierosināja Komisija, ir novērst pašreizējos regulatīvos šķēršļus, kas traucē īstenot vienlīdzīgu attieksmi pret operatoriem un godīgu konkurenci ES.

2.6. Dati un informācija

Dalībvalstis Komisijai regulāri ziņo **nozvejas un piepūles datus**. Tas ļauj novērot kopējo pieļaujamo nozveju un kvotu patēriņu. Datu kvalitātes nodrošināšana ir viens no galvenajiem elementiem darbā, ko dalībvalstis un Komisija veic, lai uzlabotu kvotu uzraudzību, un datu kvalitāti nodrošina, atbilstoši validējot datus un veicot to kontrolpārbaudi. Attiecībā uz pienākumu izveidot automatizētu **kontrolpārbaudes un datu validācijas sistēmu** 22 no 23 dalībvalstīm ziņo, ka ir izveidojušas šādu sistēmu, taču tikai 12 no šīm 22 dalībvalstīm jau ir automatizējušas savu sistēmu. Vēl sešas dalībvalstis plāno ieviest automatizāciju līdz 2021. gadam. Savukārt četrās dalībvalstīs automatizācija kavējas vēl vairāk. Dažas dalībvalstis ziņo par automatizēto kontrolpārbaužu ieviešanu kā būtisku sasniegumu laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam.

---

[31] https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/rules/multiannual-plans_en.

[32] *Study on the sanctioning systems of Member States for infringements to the rules of the Common Fisheries Policy*, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/dfb452c8-c4df-11eb-a925-01aa75ed71a1.

Lai uzlabotu datu apmaiņas lietderību un efektivitāti, Komisija 2016. gadā dalībvalstīm noteica saistošu grafiku, saskaņā ar kuru jāievieš ***FLUX*** (*fisheries language for universal exchange* — zvejas valoda universālai datu apmaiņai) **standarts zvejas datu pārvaldībai**[33]. Ar *FLUX* standartu reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas un valstis visā pasaulē var pirmo reizi izmantot vienu universālu kodu, lai automatizētu zivsaimniecības nozvejas datu vākšanu un izplatīšanu. Standarts ir saskaņots arī ar standartiem, ko izmanto nodokļiem un pārtikas izsekojamībai. Pēdējo piecu gadu laikā *FLUX* ieviešanas progresa līmenis dažādās dalībvalstīs un darbības jomās atšķirās. Apmaiņas sistēma *FLUX Transportation Layer* (*FLUX TL*) pašlaik jau darbojas Komisijā un 22 no 23 attiecīgajām dalībvalstīm. Visa zvejas datu apmaiņa notiek, izmantojot centrālo datu apmaiņas platformu, ko mitina Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD, un šo platformu var izmantot, lai Komisijai nosūtītu validētus datus un saturu standarta formātos. Datu apmaiņa šajos formātos jau pilnvērtīgi notiek vai labi progresē lielākajā daļā dalībvalstu šādās datu kategorijās: zvejas darbība, pārdošanas zīmes, kuģu atrašanās vieta, flotes dati un apkopotie nozvejas dati.

3. Īstenošanas pasākumi, ko veic Komisija

Komisijai bija būtiska nozīme, palīdzot dalībvalstīm īstenot Kontroles regulu un uzraugot to atbilstību regulai. Jo īpaši Komisija i) nodrošināja iespēju apmainīties ar zvejas datiem, izstrādājot nepieciešamo IT infrastruktūru, ii) veica daudz revīziju un verifikāciju un turpmākos pasākumus pēc šīm revīzijām un verifikācijām, iii) palīdzēja dalībvalstīm interpretēt šo tiesību aktu un iv) organizēja daudz ekspertu grupu zivsaimniecības kontroles jautājumos. Visas šīs darbības līdztekus operacionālajai koordinācijai, ko piedāvā *EFCA*, ir būtiski palīdzējušas uzlabot Kontroles regulas īstenošanu šajā pārskata periodā.

3.1. Tiesību aktu un politikas attīstība

2017. gadā Komisija pieņēma ziņojumu par Kontroles regulas īstenošanu un izvērtēšanu[34]. Saskaņā ar 118. panta 3. punktu ziņojumā novērtēja regulas īstenošanu un tās ietekmi uz KZP piecus gadus pēc regulas stāšanās spēkā. 2015. gada Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*)[35] ietvaros ziņojumā novērtēja arī, vai Kontroles regula vēl arvien ir piemērota mērķim, tādējādi pievēršoties regulatīvā sloga vienkāršošanai un mazināšanai. Rezultāti liecināja, ka, lai arī Kontroles regula ir palīdzējusi gan uzlabot zivsaimniecības kontroles sistēmu, gan palielināt atbilstību KZP noteikumiem, tā nav pilnībā piemērota mērķim. Ziņojumā uzsvērti vairāki galvenie sarežģījumi, kas ES un dalībvalstīm jārisina, lai nodrošinātu i) ilgtspējīgu zivsaimniecību, ii) vienlīdzīgus konkurences apstākļus operatoriem un iii) labāku sinerģiju ar citām rīcībpolitikām, jo īpaši vides un tirgu jomā. Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums[36], Eiropas Parlamenta rezolūcija[37] un atzinums par

[33] http://www.unece.org/uncefact/unflux.

[34] COM(2017) 192 final.

[35] *Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT): State of Play and Outlook, 'REFIT Scoreboard'*, SWD(2015) 110 final.

[36] Īpašais ziņojums "ES zivsaimniecības kontrole: jādara vairāk" https://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=41459.

REFIT platformu[38] arī liecina, ka ES zivsaimniecības kontroles sistēmai ir trūkumi un tā kopumā nav piemērota mērķim.

Revīzijas palāta īpaši pauda bažas par šādiem jautājumiem: i) dalībvalstu flotes reģistru precizitāte (par dzinēju jaudu un bruto tilpību tonnās), ii) lielā atkarība no neuzticamām papīra formāta nozvejas ziņošanas sistēmām, iii) mazapjoma flotes iedarbīgas uzraudzības trūkums, iv) nepieciešamība izveidot datu apmaiņas platformu, lai atvieglotu zvejas datu kopīgošanu starp dalībvalstīm, v) standartizētu zivsaimniecības inspekcijas protokolu neesība un vi) nepieciešamība ieviest sistēmu, ko dalībvalstis varētu izmantot, lai apmainītos ar datiem par pārkāpumiem un sankcijām.

2017. gada jūnijā Komisija sāka politikas iniciatīvu ar mērķi pārskatīt ES zivsaimniecības kontroles sistēmu. Šīs iniciatīvas ietvaros 2017. gada oktobrī Komisija publicēja sākotnējo ietekmes novērtējumu, kam 2017. gada novembrī un decembrī sekoja speciāli orientētas apspriedes ar ieinteresētajām personām. Tā rezultātā Komisija 2018. gada maijā pieņēma **priekšlikumu pārskatīt ES zivsaimniecības kontroles sistēmu**[39]. Priekšlikuma mērķi ir šādi: i) stiprināt izpildes noteikumus, ii) nodrošināt labākas kvalitātes zvejas datus un informāciju un labāku dalīšanos ar tiem, jo īpaši mazapjoma un atpūtas zvejas jomā, iii) novērst atšķirību no KZP izkraušanas pienākuma izpildes kontroles jomā, iv) samazināt administratīvo slogu un v) uzlabot sinerģijas ar citām rīcībpolitikām. Pašreizējā Kontroles regulas īstenošanas analīze par laikposmu no 2015. gada līdz 2019. gadam liecina, ka visas šīs problēmas vēl arvien ir aktuālas. Priekšlikumam pašlaik tiek piemērota parastā likumdošanas procedūra, un to izskata Eiropas Parlaments un Padome. Pārskatīšanas mērķi pilnībā atbilst Eiropas zaļajam kursam[40], jo ir paredzēts izmantot digitālās pārveides sniegtos ieguvumus, lai atbalstītu ekoloģisko pārveidi. Tā arī veido daļu no Komisijas stratēģijas "No lauka līdz galdam"[41], ciktāl pārskatītā zivsaimniecības kontroles sistēma vērsīsies pret krāpšanu pārtikas jomā un veicinās pārtikas ilgtspēju, izmantojot uzlabotu izsekojamības sistēmu.

REFIT izvērtējumā izcēla ĪKIP svarīgumu. Visas ieinteresētās personas uzskata ĪKIP par neatņemamu sastāvdaļu iedarbīgu inspekciju nodrošināšanā un sadarbības stiprināšanā starp dalībvalstīm ES un starptautiskajos ūdeņos. 2017. gadā Komisija sadarbībā ar *EFCA* un dalībvalstīm sāka veidot jaunu pieeju, kas i) racionalizētu pastāvošās ĪKIP[42], ii) paplašinātu to ģeogrāfisko pārklājumu un darbības jomu saskaņā ar reformēto KZP un iii) samazinātu administratīvo slogu. Tā rezultātā Komisija 2018. gadā pieņēma jaunas ĪKIP[43], kas aptver visus ES jūras baseinus un visas zvejniecības, kuras ietilpst šajos jūras baseinos veiktajos ES

---

37 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2016-0407_LV.html.

38 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/xiv3acontrol_of_eu_fisheries.pdf.

39 COM(2018) 368 final.

40 https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv.

41 https://ec.europa.eu/food/farm2fork_en.

42 OV L 350, 20.12.2012., 99.–108. lpp., OV L 170, 22.6.2013., 66.–75. lpp., OV L 175, 27.6.2013., 61.–70. lpp., OV L 85, 21.3.2014., 15.–26. lpp.

43 OV L 317, 14.12.2018., 29.–46. lpp.

zvejniecības saglabāšanas un zvejniecības pārvaldības pasākumos. Tas uzlaboja arī KRIP kā koordinācijas platformu. Tāpat tika izstrādāta saskaņota riska novērtēšanas metodoloģija, lai nodrošinātu i) saskaņotu pieeju kontroles un inspekcijas programmām jūras baseinā un ii) vienlīdzīgus konkurences apstākļus dažādu dalībvalstu zvejniecībām. Saskaņoto metodoloģiju[44] izstrādāja *EFCA* sadarbībā ar dalībvalstīm, un tā ir balstīta uz iespējamiem draudiem, ka netiks izpildīti KZP noteikumi.

3.2. Dati un informācija

Kopš 2015. gada Komisija ir veltījusi būtiskus līdzekļus un centienus, lai izstrādātu nepieciešamo IT infrastruktūru, kas ļautu dalībvalstīm apmainīties ar zvejas datiem *UN/FLUX* formātā. Saskaņā ar Revīzijas palātas ieteikumu[45], lai uzlabotu zvejas datu pilnīgumu un ticamību, laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam Komisija pievērsās *FLUX* transporta slāņa (*FLUX TL*)[46] izstrādei un ieviešanai. Projekts izrādījās sarežģīts, jo *FLUX TL* agrīnās versijas nespēja apstrādāt arvien augošo datu apmaiņas apjomu. Ar katru nākamo laidienu *FLUX TL* programmatūras kapacitāte uzlabojās. Visnesenākie atjauninājumi apmierina vajadzības un piedāvā vairāk tehnisko priekšrocību, piemēram, uzraudzības lapu. Tāpat Komisijai bija noteicoša loma, ierosinot īstenošanas dokumentus, kuros bija izvirzīti detalizēti datu apmaiņas noteikumi. Šie dokumenti ir ar dalībvalstīm saskaņoti ar Elektroniskās reģistrēšanas un ziņošanas sistēmas (*ERS*) un datu pārvaldības ekspertu grupas starpniecību.

Komisija ir arī izstrādājusi standartizētus formātus datu apmaiņai par zvejas atļaujām un inspekcijas ziņojumiem. Sistēma *LICENSE* zvejas atļauju apmaiņai starp dalībvalstīm, trešām personām un Komisiju sāka darbību 2020. gada decembrī. Paredzams, ka sistēma *LICENSE* līdz 2021. gada vidum tiks paplašināta, lai tajā varētu apmainīties arī ar inspekcijas ziņojumiem.

Pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma Komisija 2019. gada novembrī sāka pilotprojektu ar mērķi izstrādāt un pārbaudīt "atpūtas zvejā gūto Eiropas labraka nozveju kontroles shēmu"[47]. Ārējais līgumdarba veicējs ir izstrādājis integrētu IT rīku, kas ļauj atpūtas zvejniekiem ātri informēt valsts iestādes par ikdienas nozveju, reģistrējot šo nozveju. Tika izstrādāta tīmekļa platforma šo nozvejas datu saņemšanai (RecFishing.eu), un, ņemot vērā pilotprojekta pozitīvos rezultātus, tā tiks paplašināta. Rezultāti tika izklāstīti 2020. gada decembra tīmekļsemināra par atpūtas zvejas uzraudzību un kontroli "Monitoring and control of recreational fisheries"[48].

---

44 https://www.efca.europa.eu/sites/default/files/Risk%20Assessment%20Methodology.pdf.

45 Īpašā ziņojuma Nr. 08/2017 "ES zivsaimniecības kontrole: jādara vairāk" 3. ieteikums, https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=41459.

46 *FLUX TL* ir programmatūra, ko izmanto zvejas datu apmaiņai starp dalībvalstīm, Eiropas Komisiju un *EFCA*.

47 https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/01f3d94d-4019-11eb-b27b-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-180378385.

48 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/webinar-recreational-fisheries-monitoring-and-control-2020-12-04_en.

3.3. Komisijas veiktās verifikācijas un izpildes darbības

Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka tās ir ieviesušas iedarbīgas zivsaimniecības kontroles sistēmas. Komisijai ir pienākums pārraudzīt un nodrošināt, ka dalībvalstis pareizi piemēro Kontroles regulu un KZP noteikumus. Lai pārbaudītu dalībvalstu kontroles sistēmu iedarbīgumu un KZP noteikumu izpildi, Komisijas amatpersonas veic verifikācijas, autonomas inspekcijas un revīzijas. Laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD dalībvalstīs veica aptuveni 150 objektu apmeklējumus, no kuriem lielākā daļa bija **revīzijas**. Īpaša uzmanība tika pievērsta i) nozvejas reģistrēšanas procedūru pareizai darbībai, ii) svēršanas procedūrām, iii) pasākumiem, kas ieviesti, lai kontrolētu izkraušanas pienākuma izpildi, iv) ārējās flotes uzraudzībai un kontrolei un v) dzinēja jaudas verifikācijai.

Tāpat ir veiktas **verifikācijas misijas un revīzijas**, lai pārbaudītu kontroles pasākumu īstenošanu noteiktām zvejniecībām, kurās atklātas problēmas un bija nepieciešama tūlītēja rīcība, piemēram, attiecībā uz zilajām tunzivīm Vidusjūrā, mencām un lašiem Baltijas jūrā un zveju, izmantojot elektriskos impulsus, Ziemeļjūrā. Tika veiktas pārbaudes, lai izmeklētu iespējamos ES zivsaimniecības tiesību aktu pārkāpumus, kas paziņoti, iesniedzot sūdzības. Turklāt tika veikti centieni novērst trūkumus, kas atklāti pienācīgā sankciju noteikumu un punktu sistēmu īstenošanā.

Laikposmā no 2019. gada līdz 2020. gadam Komisija pieprasīja divām dalībvalstīm sākt **administratīvo izmeklēšanu**. Pirmā izmeklēšana bija nepieciešama, lai izmeklētu vājos punktus, kas atklāti svēršanas un kontroles pasākumos pelaģisko sugu zvejniecībā un zilās tunzivs atpūtas zvejniecībā[49]. Otrajā izmeklēšanā tika izmeklēti zilās tunzivs audzēšanas kontroles sistēmas trūkumi[50].

Daudzos gadījumos dalībvalstis sekmīgi atrisināja revīzijās un verifikācijas misijās konstatētās problēmas neoficiālos divpusējos dialogos (zināmas arī kā ***EU Pilot* lietas**). Laikposmā no 2015. gada līdz 2018. gadam attiecībā uz sešām dalībvalstīm Komisija sāka septiņas *EU Pilot* lietas, no kurām viena vēl nav noslēgta. Šīs *Pilot* lietas attiecās uz i) rīcības plāna īstenošanu, ii) punktu sistēmas īstenošanu divās dalībvalstīs, iii) *NEAFC* teritorijā darbojošās flotes kontroli, iv) nozvejas datu ziņošanu un v) dzinēja jaudas kontroli divās dalībvalstīs. Komisija 2019. gadā attiecībā uz 17 dalībvalstīm sāka 24 *EU Pilot* lietas. No tām 8 attiecās uz dalībvalstu ārējās flotes kontroli, 15 — uz dzinēja jaudas kontroli, bet viena — uz sankciju un punktu sistēmu. Turklāt 2020. gadā Komisija sāka vēl trīs *EU Pilot* lietas, kuras aptvēra trīs dalībvalstis un no kurām divas attiecās uz zilo tunzivju ievietošanu sprostos, bet viena — uz ārējās flotes kontroli.

Ja Komisija dalībvalstu kontroles sistēmās atklāj trūkumus, kuru novēršanai dalībvalstīm ir nepieciešams vairāk piepūles un laika, Komisija šīm dalībvalstīm sagatavo **rīcības plānus**. Laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam Komisija sagatavoja deviņus jaunus rīcības plānus[51], savukārt tajā pašā laikposmā tika noslēgti seši no astoņiem rīcības plāniem, kas bija

[49] Īrija.

[50] Horvātija.

[51] Beļģija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Kipra, Malta, Nīderlande un Somija.

sākti pirms 2015. gada[52]. 2019. gada nogalē 11 dalībvalstīm bija izveidots rīcības plāns[53], bet 2020. gadā izveidoja četrus jaunus rīcības plānus[54]. Pašreizējie 15 rīcības plāni attiecas uz i) trūkumiem, kas atklāti nozvejas reģistrācijas sistēmā, ii) sankciju sistēmām, iii) riska pārvaldības procesu, iv) datorizētajām datu validācijas / automātiskās kontrolpārbaudes sistēmām un v) izsekojamības prasībām.

Visbeidzot, laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam Komisija sāka trīs **pārkāpuma procedūras** pret dalībvalstīm. Šīs procedūras attiecās uz i) flotes kontroli Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācijas (*NAFO*) ūdeņos[55], ii) punktu sistēmas īstenošanu[56] un iii) atbilstību ekskluzivitātes klauzulai un Rietumāfrikā zvejojošās flotes kontroli[57]. Divas no šīm procedūrām noslēdza 2019. un 2020. gadā[58], savukārt viena[59] vēl nav noslēgta. Viena pārkāpuma procedūra, kas sākta 2014. gadā par atbilstību nozvejas datu reģistrēšanas un svēršanas sistēmai, vēl nav noslēgta[60]. Komisija 2020. gadā sāka vēl trīs papildu pārkāpuma procedūras — vienu par zivaudzētavu kontroli zilās tunzivs zvejniecībās[61] un divas par nozvejas datu reģistrēšanas un svēršanas sistēmu[62].

Vienas no pārkāpuma procedūrām rezultātā tika *ex ante* apturēti kontrolei piešķirtie EJZF finanšu līdzekļi, savukārt pēc lašu zvejniecības verifikācijas misijām Baltijas jūrā vienai dalībvalstij piemēroja atmaksāšanas īstenošanas lēmumu[63].

4. Zivsaimniecības kontrole un KZP un EJZF īstenošana

Kontroles regula ir viens no galvenajiem KZP īstenošanas pīlāriem, jo tajā ir izklāstīti nozvejas datu ziņošanas noteikumi. Šie noteikumi ir ārkārtīgi svarīgi, lai pārbaudītu atbilstību pieņemtajiem gada nozvejas ierobežojumiem. Laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam Komisija racionalizēja juridisko procesu darbības kvotu nodošanai. Papildus tam, ka uzlabojās resursi, ko dalībvalstis veltījušas ziņošanai, šis racionalizētais juridiskais process ir ļāvis padarīt kvotu nodošanas sistēmu pārredzamāku un efektīvāku. Taču ir jāiegulda lielāks darbs, lai uzlabotu ziņošanu par nodošanu un atvilkumiem starptautisko līgumu kontekstā, jo šajā ziņošanā reizēm rodas neatbilstības.

---

52 Bulgārija, Itālija, Latvija, Malta, Rumānija, Spānija.

53 Beļģija, Francija, Grieķija, Horvātija, Igaunija, Itālija, Kipra, Malta, Nīderlande, Portugāle un Somija.

54 Bulgārija, Rumānija, Slovēnija, Zviedrija.

55 Portugāle.

56 Īrija.

57 Itālija.

58 Itālija un Portugāle.

59 Īrija.

60 Dānija.

61 Malta.

62 Beļģija un Nīderlande.

63 OV L 56, 27.2.2020., 1.–3. lpp.

ES zivsaimniecības kontroles sistēmas ieviešanu atbalsta, izmantojot EJZF[64]. Izmantojot EJZF, dalībvalstis laikposmā no 2014. gada līdz 2019. gadam kontroles un izpildes darbībām kopā novirzīja 567,9 miljonus EUR. Līdz 2019. gada beigām dalībvalstis bija piešķīrušas tēriņiem 375,8 miljonus EUR[65], kas ir 66,2 % no kopējā plānotā EJZF budžeta šiem pasākumiem. Visbiežākie no dažādajiem ieguldījumu veidiem bija i) tehnoloģijas iegāde, uzstādīšana un izstrāde, ii) patruļkuģu, lidmašīnu un helikopteru modernizācija un iegāde un iii) darbības izmaksas. Šie trīs ieguldījumu veidi kopā piesaistīja 70 % no visiem piešķirtajiem līdzekļiem. Jānorāda, ka, lai arī ES prioritātei, kurā ietilpst kontrole (Savienības prioritāte Nr. 3 "Sekmēt KZP īstenošanu"), ir visaugstākais līdzekļu apguves rādītājs no visiem zivsaimniecības fondiem, absolūtā izteiksmē 46,8 % apguves rādītājs vēl arvien ir zems, un Komisija cer, ka laikposmā no 2021. gada līdz 2027. gadam gan pašreizējais EJZF, gan jaunais EJZAF tiks īstenoti labāk. Šajā kontekstā EJZAF plānošanai ir izstrādātas pamatnostādnes[66], un potenciāli budžeta izdevumi ir atvēlēti "zivsaimniecības izpildes un kontroles un datu sniegšanas uzlabošanai", tostarp iedarbīgu un inovatīvu zivsaimniecības uzraudzības tehnoloģiju izstrādei un īstenošanai[67].

5. Koordinēšana ar dalībvalstīm, *EFCA* un trešiem partneriem starptautiskos forumos

Lietderīgai un efektīvai zivsaimniecības kontroles sistēmas piemērošanai ir nepieciešama nemitīga mijiedarbība un sadarbība starp dalībvalstīm, Komisiju un *EFCA*. Tāpat tai ir nepieciešama sadarbība starptautiskā līmenī ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis, un reģionālajām zvejniecības pārvaldības organizācijām.

Komisija regulāri pārrunā Kontroles regulas īstenošanu ar dalībvalstīm un *EFCA* **Zivsaimniecības kontroles ekspertu grupā**. Izpildes jautājumus pārrunā **Ekspertu grupā atbilstības jautājumos**, savukārt IT izstrādes un īstenošanas jautājumus apspriež ***ERS* un datu pārvaldības ekspertu grupā.**

ES mērogā **Komisija un *EFCA*** cieši sadarbojas, lai nodrošinātu pareizu zivsaimniecības kontroles sistēmas īstenošanu, apmainās ar informāciju un datiem, kā arī piedalās dažādās zivsaimniecības kontroles sanāksmēs. Komisija īpaši iesaistās i) darbībās, ko organizē reģionālās kontroles ekspertu grupas un *EFCA*, lai īstenotu KRIP, un ii) darba grupā par elektroniskajiem inspekcijas un pārraudzības ziņojumiem.

Būdama globāla līdere okeānu pārvaldībā un pirmās līnijas cīnītāja pret NNN zveju, ES aktīvi veicina okeānu labāku pārvaldību, tostarp kontroles pasākumus. Saskaņā ar starptautisko

64 OV L 149, 20.5.2014., 1.–66. lpp.

65 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/news/eu-funding-fisheries-aquaculture-and-processing-sectors-how-have-member-states-used-it-2020-12_en.

66 SWD(2020) 206 final, pielikums.

67 Ierosinātie ieguldījumi izpildē un kontrolē ietver i) izkraušanas pienākuma izpildes kontroli un uzraudzību, ii) svēršanas kontroli, iii) jūras ūdeņu uzraudzību, iv) mazapjoma flotes izsekojamību, uzraudzību un kontroli un v) dzinēju verifikāciju. Citi ierosinātie ieguldījumi ietver AEN, tostarp i) videonovērošanas sistēmu, ii) automātiskās atpazīšanas programmatūru, iii) dronus, iv) augstas izšķirtspējas satelītattēlus, v) blokķēdes tehnoloģijas, vi) pārnēsājamas ERS un vii) ierīces un sistēmas nepārtrauktai dzinēja veiktspējas uzraudzībai.

okeānu pārvaldības darba kārtību[68] **Komisija cieši sadarbojas ar partneriem no visas pasaules**, piemēram, reģionālām zvejniecības pārvaldības organizācijām[69] un starptautiskām organizācijām[70]. Tāpat Komisija divpusēji strādā ar valstīm, kuras nav ES dalībvalstis un kuras ar ES ir noslēgušas zvejas nolīgumus[71], un ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis, NNN dialogos[72], lai i) nodrošinātu zvejniecību atbilstību noteikumiem, ii) piemērotu zivsaimniecības kontroles un datu apmaiņas jaunākos standartus[73] un iii) nodrošinātu pienācīgus turpmākos pasākumus neatbilstības gadījumos.

6. Secinājumi

Zivsaimniecības kontrole ir ļoti svarīga, lai sasniegtu KZP mērķus, kā arī nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus operatoriem. Laikposmā no 2015. gada līdz 2019. gadam dalībvalstis panāca progresu Kontroles regulas īstenošanā. Uzlabojumi ietvēra i) modernākas kontroles metodes, tostarp *VMS* un *ERS* lielāku izmantošanu zvejas kuģu novērošanai, kontrolei un ziņošanai par tiem, un ii) automatizētas zvejas datu kontrolpārbaudes. Tāpat dalībvalstis centās uzlabot sankciju sistēmas, taču šo sankciju sistēmu ieviešanas līmenis nav vienāds visās dalībvalstīs, un tas rada nevienlīdzīgus konkurences apstākļus. Komisija un *EFCA* palīdzēja dalībvalstīm i) izstrādāt jaunus IT rīkus, ii) saskaņot riska novērtēšanas metodoloģijas un iii) koordinēt rīcību operacionālā līmenī. Turklāt EJZF īstenošana sniedza finansiālu atbalstu kontrolei, palīdzot iegādāties, uzstādīt un izstrādāt tehnoloģijas un modernizēt kontroles metodes dalībvalstīs.

Neraugoties uz būtiskiem uzlabojumiem, Kontroles regulas piemērošanā vēl arvien ir trūkumi. Šādi trūkumi novērojami i) noteikumos par dzinēja jaudas kontroli un verifikāciju, ii) svēršanā, iii) izkraušanas pienākumos, iv) ārējās flotes kontrolē un v) sankcijās. Turpmākajos gados Komisija pievērsīsies šo pasākumu turpmākai īstenošanai. Komisija arī turpinās darbu KZP izpildes panākšanā un pilnvērtīgā īstenošanā un iedarbīgas kontroles un izpildes panākšanā saskaņā ar priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas pilnvarojuma vēstuli komisāram Virgīnijam Sinkēvičam[74]. Turklāt Komisija i) verificēs izsekojamības noteikumu piemērošanu saskaņā ar stratēģiju "No lauka līdz galdam", ii) verificēs zvejas piepūles režīmu kontroli un iii) veicinās kontrolei izmantoto viedo tehnoloģiju testēšanu un izstrādi

---

68 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/international-ocean-governance_en. Darba kārtības 7. darbība aicina "cīnīties pret nelegālu zveju un stiprināt okeāna pārtikas resursu ilgtspējīgu pārvaldību globālā līmenī". https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/ocean/international-ocean-governance_en.

69 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/international-agreements/regional-fisheries-management-organisations-rfmos_en.

70 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/international-agreements_en.

71 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/international-agreements/sustainable-fisheries-partnership-agreements-sfpas_en.

72 https://ec.europa.eu/oceans-and-fisheries/fisheries/rules/illegal-fishing_en.

73 Pateicoties ES centieniem, Ziemeļaustrumu Atlantijas zvejniecības komisija (*NEAFC*) 2018. gada novembrī pieņēma *FLUX* standartu datu apmaiņai. Tāpat Komisija ir sākusi sarunas par *UN/FLUX* standarta ieviešanu dažādos divpusējos forumos, tostarp ar Norvēģiju un Fēru Salām.

74 https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-sinkevicius-2019-2024_en.pdf.

saskaņā ar Eiropas zaļo kursu. Visbeidzot, kopā ar *EFCA* Komisija turpinās strādāt, lai i) izstrādātu metodoloģijas izkraušanas pienākuma izpildes novērtēšanai un ii) saskaņotu metodoloģijas, ko izmanto paraugu ņemšanas plānu izpildei svēršanā. Pārskatot zivsaimniecības kontroles sistēmu, Komisija turpinās strādāt līdzās Padomei un Parlamentam, lai stiprinātu, modernizētu un padarītu skaidrākus pašreizējos noteikumus.